

การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ เพื่อพัฒนาแนวทางการเตรียม
ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียน
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
(จังหวัดอ่างทอง)*

A COMPLETE NEEDS ASSESSMENT TO PREPARE TEACHERS IN LEARNING
MANAGEMENT ACCORDING TO A COMPETENCY-BASED CURRICULUM IN
EXTRA-LARGE SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE SINGBURI ANGTHONG (ANGTHONG PROVINCE)

ปรววรรณ คารวะวิชัย, วรรณวิศา สีนุสรณ์ คล้ายจำแลง, สุदारัตน์ สารสว่าง
Porawan Kharawawichai, Wanwisa Suebnusorn Klaijumlang, Sudarat Sanswang
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Kasetsart University
Corresponding Author E-mail: porawan.k@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง) 2. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น และ 3. พัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมฯ วิธีดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 ระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยแบบประเมินความต้องการจำเป็น ($\alpha = .955$) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู 186 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ระยะที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุด้วยการสนทนากลุ่ม และระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมด้วยเทคนิคกลุ่มสมมตินี้ ผู้ทรงคุณวุฒิในระยะ 2 และ 3 ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์ PNImodified พบว่าความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ (PNImodified = .250) 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนทนากลุ่มด้วยแผนภูมิแก๊งปลา พบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น คือ ผู้บริหารและครูขาดความรู้

ความเข้าใจในหลักสูตรฐานสมรรถนะ 3. ผลการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าแนวทางในการเตรียมความพร้อมฯ เร่งด่วนที่สุด คือ ผู้บริหารต้องวางแผนในการส่งเสริมพัฒนาครูและแหล่งเรียนรู้ ในขณะเดียวกันครูต้องเปิดใจรับการเปลี่ยนแปลงและศึกษาหาความรู้หรือปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การจัดการเรียนรู้; หลักสูตรฐานสมรรถนะ

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To identify and prioritize the needs for preparing learning management according to the competency-based curriculum of teachers in extra-large schools under the Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong (Angthong Province). 2. To analyze the cause of needs. 3. To develop the preparation guidelines. The research was composed of three phases, including the first phase was to identify and prioritize necessity needs using Needs Assessment Form ($\alpha = .955$) with 186 teachers who were selected by stratified random sampling. The second phase was designed to analyze the cause of needs by focus group techniques, and the third phase was designed to develop guidelines for preparation with nominal group techniques. The selective persons in phases 2 and 3 consisted of teachers, school administrators, and experts totaling 8 people.

The results showed that 1. the PNImodified analysis revealed the first need was the aspect of raising awareness and preparing teachers for learning management according to a competency-based curriculum (PNImodified= .250). 2. the group discussion data analysis with the Fish boning Technique were found the cause of the need was administrators and teachers lack knowledge and understanding of the competency-based curriculum. 3. the content analysis results were found the most urgent guideline for preparation was the planning of the administrators to promote and develop teachers and learning resources while teachers must be open to changes and attempt to study or consult with competence-based curriculum experts.

Keywords: Needs Assessment; Learning Management; Competency-based Curriculum

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัด ก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน มุ่งเน้นการพัฒนาด้านทักษะมากกว่าเน้นความรู้ของเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนรู้ของครูเป็นปัจจัยที่ทำให้หลักสูตรฐานสมรรถนะมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น แต่ครูยังคงจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ เกิดเจตคติด้านลบกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ เนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดเครือข่ายที่จะเข้ามาสนับสนุนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ จึงเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้หลักสูตรฐานสมรรถนะไม่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนนาร่อง เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามที่ต้องการและไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2563) โดยถ้าครูขาดความเข้าใจ ขาดความตระหนัก ขาดความคุ้นเคย หรือขาดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะส่งผลให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง (สำนักเลขาธิการ, 2562) ดังนั้นหากผู้บริหารทราบแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างตรงประเด็นก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรฐานสมรรถนะได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าวิธีการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการวิจัยที่มองจากสภาพปัจจุบัน เพื่อมุ่งหาคำตอบที่จะนำไปใช้ในการวางแผนการทำงานในอนาคต (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) จะสามารถทำให้ผู้บริหารทราบถึงความต้องการจำเป็นของครู สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นของครู และแนวทางในการเตรียมความพร้อมของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะได้

ในปีการศึกษา 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง มีการดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะในจังหวัดอ่างทอง โดยการอบรมผู้บริหารและครูผู้สนใจเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ คัดเลือกโรงเรียนนาร่องหลักสูตรฐานสมรรถนะ จัดอบรมแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะให้แก่ครูในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2563) นอกจากนี้ได้ส่งเสริมผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในจังหวัดอ่างทอง โดยการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ แต่ในทางปฏิบัติจากการลงพื้นที่สังเกตและศึกษาเบื้องต้น (Preliminary Study) โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นครูในจังหวัดอ่างทอง พบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ และแนวทางในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เนื่องจากครูไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับติดตามจากผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ส่งผลให้นักเรียนขาดการพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้ จึงไม่สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ เพื่อพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง) ในด้านที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครู ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1. การพัฒนาครูอย่างเป็นระบบของผู้บริหาร 2. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ 3. การสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ 4. แนวทางในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นข้อมูลและองค์ความรู้ให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง)
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง)
3. เพื่อพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยกระบวนการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระยะการดำเนินการวิจัย วิธีการวิจัย และผู้ให้ข้อมูล

ระยะการดำเนินการวิจัย	วิธีการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูล
ระยะ 1 การระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็น	การวิจัยเชิงปริมาณ	ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง)

ตารางที่ 1 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย วิธีการวิจัย และผู้ให้ข้อมูล (ต่อ)

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	วิธีการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูล
ระยะ 2 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความ ต้องการจำเป็นฯ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ครู ผู้บริหาร และ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน
ระยะ 3 การวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อพัฒนา แนวทางในการเตรียมความพร้อมของครูฯ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเดียวกับระยะ 2

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ครู ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สิงห์บุรี อ่างทอง (จังหวัดอ่างทอง) จำนวน 355 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู ในสังกัดข้างต้น
จำนวน 186 คน ซึ่งใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie &
Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการเก็บข้อมูล แบ่งตามกระบวนการวิจัย 3 ระยะ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเก็บข้อมูลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
ระยะ 1 การระบุและจัดลำดับความ ต้องการจำเป็นฯ	แบบประเมินความต้องการจำเป็น สภาพที่เป็นจริงในระดับปฏิบัติการใน ปัจจุบัน	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน PNI ^{modified}
ระยะ 2 การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิด ความต้องการจำเป็นฯ	กระบวนการสนทนากลุ่ม	วิเคราะห์แผนภูมิแกงปลา
ระยะ 3 การวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อพัฒนา แนวทางในการเตรียมความพร้อมของครูฯ	เทคนิคกลุ่มสมมติ	วิเคราะห์เนื้อหา

การระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็น 1. นำแบบประเมินไปตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item –
Objective Congruence Index: IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC เท่ากับ .67-1.00 เมื่อ
นำไปทดลองใช้จริงแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
(alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1951) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบ
ประเมินของด้านที่ 1 ถึง 4 มีค่าเท่ากับ .955 ทุกด้าน และค่าความเชื่อมั่นของทั้งฉบับมีค่า
เท่ากับ .955 2. นำแบบประเมินความต้องการจำเป็นที่ผ่านการปรับแก้แล้ว ไปจัดกระทำให้อยู่
ในรูปของ Google Form เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำในรูปแบบประเมินแบบ
ตอบสนองเดี่ยว (Single Response) ที่กำหนดให้สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับ 5 ทุกข้อ
เนื่องจากข้อคำถามแต่ละข้อมาจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเข้มข้นจึงน่าจะอนุมานได้ว่ามี
ความสำคัญมาก นอกจากนี้ แบบประเมินแบบตอบสนองเดี่ยวยังสะดวกต่อการรวบรวมข้อมูล
ด้วย Google Form และป้องกันผู้ตอบแบบประเมินเกิดความสับสนซึ่งจากการทดลองใช้

เครื่องมือพบว่าผู้ให้ข้อมูลค่อนข้างสับสนกับวิธีการตอบแบบประเมินแบบตอบสนองคู่ (Dual Response) 3. ผู้วิจัยได้รับแบบประเมินตอบกลับมาเท่ากับ 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น 1. คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล โดยคัดเลือกผู้บริหารและครูที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษามากที่สุด ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 2 ท่าน ครู จำนวน 6 ท่าน ประกอบด้วย ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 2 ท่าน ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 2 ท่าน และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวัดและประเมินผล จำนวน 2 ท่าน โดยเป็นครูในสังกัดเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน และด้านการบริหารการศึกษา 1 ท่าน 2. ติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อบริการเข้าร่วมกระบวนการสนทนากลุ่มโดยผ่านโปรแกรม ZOOM ตามวันและเวลาที่กำหนด โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ทางเลือก 1. ผู้ให้ข้อมูล คือ บุคคลกลุ่มเดียวกับผู้ให้ข้อมูลในระยะ 2 2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมโดยใช้เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) โดยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเสนอทางเลือก ร่วมกันวิพากษ์ทางเลือก และคัดเลือกแนวคิดที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่าสำคัญสุดโดยการลงคะแนนผ่านโปรแกรม Padlet

ผลการวิจัย

1. การระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็นฯ ดังตารางที่ 3

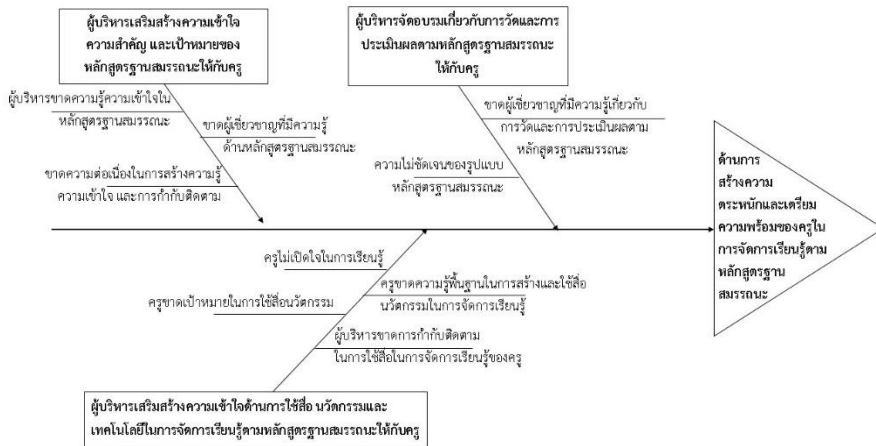
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง (n = 186)

ด้าน	ระดับการปฏิบัติในสภาพ		PNI _{modified}	ลำดับ
	ปัจจุบัน			
	mean	SD		
1. ด้านการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบของผู้บริหาร	4.01	.77	.198	2
2. ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.12	.73	.176	4
3. ด้านการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.00	.77	.200	1
4. ด้านแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ	4.06	.80	.187	3

เมื่อนำข้อมูลการตอบแบบประเมินความต้องการจำเป็นสภาพที่เป็นจริงระดับปฏิบัติการในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน โดยกำหนดให้สภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับ 5 พบว่า ความต้องการ จำเป็นฯ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการ

พัฒนาครูอย่างเป็นระบบของผู้บริหาร ลำดับที่ 3 คือ ด้านแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ และลำดับที่ 4 คือ ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ

2. สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นฯ ด้านการสร้างควมตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะซึ่งเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์แผนภูมิแกงปลา

จากการวิเคราะห์แผนภูมิแกงปลาในภาพที่ 1 แบ่งเป็นประเด็นสาเหตุที่เกิดจากผู้บริหาร คือ ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรฐานสมรรถนะ และขาดการกำกับติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมของครูในการจัดการเรียนรู้ และสาเหตุที่เกิดจากครู คือ ครูไม่เปิดใจที่จะเรียนรู้ ขาดทักษะพื้นฐานและขาดเป้าหมายในการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้

นอกจากนี้ สาเหตุที่เกิดจากผู้บริหารของความต้อการจำเป็นในลำดับที่ 2 ด้านการสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบของผู้บริหาร ได้แก่ 1. ผู้บริหารขาดความเข้าใจในส่งเสริมเจตคติของครู 2. ผู้บริหารขาดความตระหนักถึงความสำคัญของ PLC และการกำกับติดตามประสิทธิภาพของกลุ่ม PLC 3. ผู้บริหารติดขัดเรื่องระเบียบการใช้งบประมาณ และ 4. ผู้บริหารวางแผนการดูงานที่ไม่เป็นระบบ ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้อการจำเป็นลำดับที่ 3 ด้านแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ได้แก่ 1. ผู้บริหารเกรงใจครูอาวุโส 2. ผู้บริหารมีภาระงานมากจึงนิเทศครูได้ไม่ครบทุกคน 3. นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการเก็บคลังข้อมูลไม่ต่อเนื่อง และสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้อการจำเป็นลำดับที่ 4 ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ได้แก่ ผู้บริหารขาดการวางแผนกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะนักเรียน

3. แนวทางการพัฒนาในการเตรียมความพร้อมของครูฯ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญผ่านโปรแกรม Padlet

จากการวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมของครูฯ ด้วยเทคนิคกลุ่มสมมติดังภาพที่ 2 พบว่าแนวทางด้านการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะซึ่งมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดและมีสาเหตุสำคัญมาจากทั้งครูและบริหารสถานศึกษาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่าสำคัญและเร่งด่วนมากที่สุด (ผลลงคะแนนความถี่เท่ากับ 8) ได้แก่ ครูควรเปิดใจกับการเปลี่ยนแปลง ศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักสูตรฐานสมรรถนะ และควรทดลองออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้ Active Learning สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน

แนวทางการสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบของผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดแผนงานและวางเป้าหมายการส่งเสริมพัฒนาครู ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ และพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนสื่อเทคโนโลยีและการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูใช้ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ในการพัฒนาการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ

สำหรับด้านแนวทางในการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ ได้แก่ ครูศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) วิเคราะห์หลักสูตรฯ และทดลองออกแบบการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยการปรึกษาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ

ท้ายที่สุดด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ แนวทางการเตรียมความพร้อมครูฯ ได้แก่ การจัดห้องเรียนให้มีพื้นที่การเรียนรู้ มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมใช้งาน ส่งเสริมให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และจัดพื้นที่ให้นักเรียนได้มีเวทีจัดกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. เพื่อระบุและจัดลำดับความต้องการจำเป็นฯ ในระยะ 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ (PNImodified เท่ากับ .250) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลี ถนอมชาติ และนภัส ศรีเจริญประมง (2563) เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู คือ สมรรถนะทางวิชาชีพครูที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และงานวิจัยของพิมพ์วิวัฒน์ สุวรรณโณ (2563) ที่พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ขับเคลื่อนโดยการเชิญชวนให้ครูเข้ารับฟังหรือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระผ่านระบบออนไลน์ เนื้อหาการอบรมเป็นเพียงนโยบายภาพกว้างของหลักสูตรฐานสมรรถนะแต่ขาดการสร้างการตระหนักและแนวทางในการเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ จึงเกิดเป็นความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1

2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นฯ ในระยะ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยกระบวนการสนทนากลุ่มและวิเคราะห์แผนภูมิแก๊งปลา พบว่าสาเหตุที่ส่งผลให้ครูไม่เกิดความตระหนักและไม่สามารถเตรียมความพร้อมของครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เกิดจากทั้งผู้บริหารและครู สาเหตุที่เกิดจากผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรฐานสมรรถนะและขาดการกำกับติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมของครูในการจัดการเรียนรู้ และสาเหตุที่เกิดจากครู ได้แก่ ครูไม่เปิดใจที่จะเรียนรู้และไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ขาดทักษะและขาดเป้าหมายในการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบทความของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2556) ที่เน้นย้ำว่าในการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งความรับผิดชอบจะขึ้นอยู่กับทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนที่จะต้องพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้และแนวทางการบริหารจัดการ เพราะถ้าครูขาดความเข้าใจ ขาดความตระหนัก ขาดความคุ้นเคย หรือขาดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะส่งผลให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง และจากงานวิจัยของนิทัศน์ หามนตรี (2558) พบว่าแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ คือ การสร้างความตระหนักให้กับครูและชี้ให้ครูเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการมีผู้นำและผู้บริหารสถานศึกษาช่วยสนับสนุนการทำงานและสร้างแรงผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี (สำนักเลขาธิการ, 2562) และสอดคล้องกับรายงานพันธกิจเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าครูสามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนได้หากได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากผู้บริหารและนักวิชาการทั้งจากภายในและภายนอก และการเรียนรู้ร่วมกันของครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้

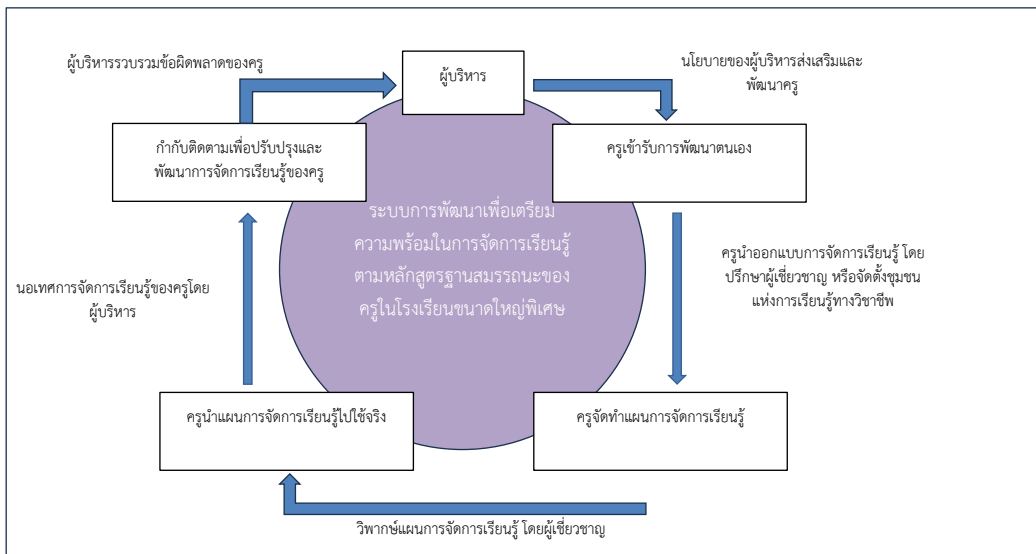
ทางวิชาชีพ (PLC) โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก จัดระบบครูที่เลี้ยง จัดระบบให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาในงาน และจัดระบบการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง (กันตวรรณ มีสมสาร, 2560) ซึ่งผลการวิจัยที่พบสาเหตุทั้งหมดนี้ น่าจะมาจากนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ที่ให้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในจังหวัดอ่างทอง จัดกิจกรรมอบรมครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรฐานสมรรถนะ นอกจากนี้ในขณะที่ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทักษะการสร้างและใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้กับครูทุกปี แต่ครูที่มีอายุมากยังคงต้องการความช่วยเหลือจากครูรุ่นใหม่ ครูจึงขาดการพัฒนาทักษะในการสร้างและใช้สื่อ และจำนวนครูที่มากผู้บริหารจึงไม่สามารถกำกับติดตามการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง

3. เพื่อพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมในจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูฯ ในระยะที่ 3 จากเทคนิคกลุ่มสมมติแล้ววิเคราะห์เนื้อหา พบว่าแนวทางสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดแผนงานและวางเป้าหมายการส่งเสริมความเข้าใจและพัฒนาครูด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ สนับสนุนสื่อเทคโนโลยีและการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการพัฒนาการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ และจัดพื้นที่หรือกิจกรรมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่าการมีผู้นำและผู้บริหารสถานศึกษาช่วยสนับสนุนการทำงานและสร้างแรงผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี (สำนักเลขาธิการ, 2562) และจากการทำวิจัยของวรินทร์ พรหมสาขา ณ สกลนคร (2564) พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดี มีความตั้งใจในการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ (Holgado & Penalvo, 2017) และแนวทางสำหรับครู ได้แก่ ครูเปิดใจรับการเปลี่ยนแปลง ศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักสูตรฐานสมรรถนะ ทดลองออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน รวมถึงจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จากแนวทางที่กล่าวมาครูจะพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนได้จะต้องได้รับปัจจัยที่เอื้อต่อการทำงาน คือ 1. การสร้างความเข้าใจสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะแก่ครูผู้สอนที่ชัดเจนใน ลักษณะการเรียนรู้เชิงรุกที่เชื่อมโยง สอดคล้องกับบริบทการทำงาน และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 2. การสนับสนุนทางวิชาการของผู้บริหารและนักวิชาการทั้งจากภายในและภายนอก โดยเฉพาะการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผล และ 3. การเรียนรู้ร่วมกันของครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) ดังนั้น

ครูควรออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเอง (วิจารณ์ พานิช, 2556)

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยทั้ง 3 ระยะ ทำให้ได้ระบบการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โดยเริ่มจาก 1. ผู้บริหาร มีหน้าที่เรียนรู้และทำความเข้าใจในหลักสูตรฐานสมรรถนะ และมองปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครู วางแผนการส่งเสริมและพัฒนาครู สร้างเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะของครู 2. ครู ต้องเสริมสร้างความเข้าใจให้ตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การอบรม การศึกษาดูงาน ปรีกษาผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เน้นสมรรถนะของนักเรียน 3. ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน แล้วจัดการวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและใช้ได้จริงในห้องเรียน 4. ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในห้องเรียน โดยมีผู้บริหารเข้านิเทศการจัดการเรียนรู้ รายงานจุดอ่อนและจุดแข็งของการจัดการเรียนรู้ของครู โดยครูต้องเปิดใจรับข้อผิดพลาดของตนเอง และ 5. ผู้บริหารรวบรวมจุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อหาแนวทางการพัฒนาต่อไป ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลควรมีนโยบายในการสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและครูเห็นถึงความสำคัญของหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยแสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหากผู้บริหารและครูยังไม่เพิกเฉยต่อหลักสูตรฐานสมรรถนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาครู เพื่อให้ครูตระหนักถึงความสำคัญ ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะได้ และข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ได้แก่ การเปิดใจรับการเปลี่ยนแปลงและศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวกับหลักสูตรฐานสมรรถนะเพิ่มเติม ทดลองออกแบบการจัดการเรียนรู้ออกแบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดสมรรถนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในจังหวัดอ่างทองเท่านั้น แต่จังหวัดอ่างทองยังมีโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่เดียวกัน ดังนั้นจึงควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุม เพื่อสะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของครูในจังหวัดอ่างทองทั้งหมด

เอกสารอ้างอิง

- กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 7(2), 45-56.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *รายงานพันธกิจเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2564, จาก <https://shorturl.asia/oFY9W>
- _____. (2563). *รายงานเฉพาะเรื่องที่ 12 หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ*. สืบค้น 25 สิงหาคม 2564, จาก <https://shorturl.asia/uYbkw>
- นิทัศน์ หามนตรี. (2558). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2), 177-185.
- พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ. (2563). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 16(2), 267-275.

- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2556). การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ (รายงานการวิจัย). สืบค้น 24 สิงหาคม 2564, จาก <http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2014/03/Final-Paper.pdf>
- วราลี ฅนอมชาติ และนภัส ศรีเจริญประมง. (2563). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี (รายงานการวิจัย). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วรินทร์ พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2564). การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการศึกษา 4.0 สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 9(1), 55-72.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษา ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2560-2563) ฉบับทบทวน (พ.ศ.2563-2565)*. สืบค้น 20 กันยายน 2564, จาก <https://www.sesasingthong.go.th/?p=2881>
- สำนักเลขาธิการ. (2562). *รายงานการวิจัยและพัฒนากอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (รายงานการวิจัย). สืบค้น 24 กันยายน 2564, จาก <https://shorturl.asia/CKwGi>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Holgado, A. & Penalvo, F. J. (2017). *A metamodel proposal for developing learning ecosystems*. Retrieved March 20, 2023, from <https://shorturl.asia/wkAPm>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

